

Rapportage IVN Natuureducatie

In opdracht van:
Contactpersoon:

IVN Natuureducatie
Sanne van Gammeren

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	ONDERZOEKSOPZET	3
3	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN	4
4	RESULTATEN	7
4.1	Beleid buitenles	7
4.2	Verwachte leeropbrengsten en houding ten aanzien van buitenles	8
4.3	Voorkeur leerlingen	10
4.4	Voorkeur van leerkrachten en gewenste ondersteuning	12
4.5	Buiten lesgeven	13
4.6	Geen inzet buitenles	15
4.7	Nadere invulling buitenles	16
4.8	Gebruik en indeling schoolplein	24
5	BIJLAGE: RESPONSVERANTWOORDING EN BETROUWBAARHEID	28

1 INLEIDING

In 2016, 2018 en 2021¹ heeft DUO Onderwijsonderzoek & Advies in opdracht van Jantje Beton onderzoek gedaan naar buiten lesgeven. In 2025 is hier (nu in opdracht van IVN Natuureducatie) wederom onderzoek naar gedaan. Deze rapportage bevat de resultaten van het onderzoek onder leerkrachten in het basisonderwijs.

¹ De meting in 2021 tijdens de corona-periode.

2 ONDERZOEKSOPZET

Onderzoeksgroep en methode

De onderzoeksgroep bestaat uit leerkrachten uit het basisonderwijs, van groep 1/2 tot en met groep 8. We hebben een kwantitatief online onderzoek uitgevoerd onder deze onderzoeksgroep. De technische realisatie van het online veldwerk voor het onderzoek is door DUO Onderwijsonderzoek & Advies uitgevoerd. De respons is in de periode van 8 tot en met 22 januari 2025 gerealiseerd met de inzet van ons eigen Onderwijspanel Leerkrachten Basisonderwijs.

We hebben in totaal een netto-respons van n = 1.600 leerkrachten gerealiseerd. Voor een uitgebreide responsverantwoording verwijzen we naar de bijlage.

Vragenlijst

Als basis hebben we de vragenlijst van de vorige meting gebruikt. De vragenlijst is in nauw overleg met IVN Natuureducatie door DUO Onderwijsonderzoek & Advies aangepast. De vragenlijst bevat zowel gesloten als open vragen (toelichtingen op de gesloten vragen). Een aantal vragen is ook eerder gesteld in de eerdere metingen.

Aan het begin van de vragenlijst is de volgende omschrijving van buitenles opgenomen:

Onder buitenles verstaan wij het buiten behandelen van lesstof in de lestijd van de school.

Onder buiten verstaan wij de buitenruimte rondom de school zoals het schoolplein of andere plekken op loopafstand van de school.

Leeswijzer rapportage

Deel 4 van deze rapportage bevat de belangrijkste resultaten van het onderzoek. We hebben de volledige resultaten in grafieken en tabellen weergegeven (zie deel 5), waarbij we de resultaten weergeven per groep (waaraan het meeste les wordt gegeven) en voor het totaal. Daar waar vragen op schoolniveau zijn gesteld (bijvoorbeeld het beleid voor buitenles en de inrichting van het schoolplein) geven we alleen de totaalresultaten weer. Daar waar mogelijk vergelijken we de resultaten met de eerdere metingen.

Als er significante verschillen naar achtergrondkenmerken zijn dan hebben we dat vermeld in de tekst. Het gaat om verschillen voor de kenmerken: aantal leerlingen, vakantieregio (Noord, Midden en Zuid) en didactisch uitgangspunt van de school (montessori-, jenaplan-, dalton- en vrije scholen in vergelijking met het 'reguliere' onderwijs). Als er niets wordt vermeld dan is er geen significant verschil.

We hebben een aantal keer aan leerkrachten om toelichtingen gevraagd. Van de gegeven toelichtingen hebben we de 'rode draad' in de rapportage opgenomen.

3 SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN

10 jaar Nationale Buitenlesdag

In 2016 hebben we de eerste meting uitgevoerd. We hebben toen een aantal aspecten over het buiten lesgeven in kaart gebracht. De belangrijkste conclusies zijn:

- **Het percentage leerkrachten dat buiten les geeft, is gestegen:** van 65% in 2016 naar 74% in 2025.
- **Leerkrachten die buiten les geven, doen dat vaker:** van gemiddeld 14 keer buiten les per jaar (2016) naar gemiddeld 20 keer (2025).
- **Een aantal vakken wordt vaker buiten gegeven** (door leerkrachten die buiten lesgeven):
Taal: 14% in 2016 naar 65% in 2025.
Rekenen: 36% in 2016 naar 77% in 2025.
- **Per saldo is er een behoorlijke stijging van het percentage les dat buiten gegeven wordt:** in 2016 werd gemiddeld 0,5% van de lessen buiten gegeven. In 2025 is dat gestegen naar 1,2%.

Het onderzoek in **2025** is uitgevoerd onder 1.600 leerkrachten uit het basisonderwijs.

Beleid buitenles *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

Bij driekwart van de scholen (76%) is er volgens de leerkrachten geen beleid als het gaat om buitenles. Per saldo zien we wel dat scholen beetje bij beetje meer beleid hebben als het gaat om buitenles.

Verwachte leeropbrengsten en houding buitenles *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

Een ruime meerderheid van de leerkrachten (93%) ziet leeropbrengsten op lange termijn als het gaat om de inzet van buitenles. Het meest genoemd worden: een betere concentratie (59%), de lesstof blijft beter hangen (54%) en het bevordert creatief denken bij leerlingen (51%).

Van de leerkrachten ziet 76% een meerwaarde in het buiten lesgeven.

Voorkeur leerlingen *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

Leerkrachten schatten in dat een zeer ruime meerderheid van 80% van de leerlingen graag buitenles wil krijgen. De ideale verhouding voor leerlingen (ingeschat door leerkrachten) tussen binnen en buiten les is driekwart binnen en een kwart buiten.

Voorkeur leerkrachten en gewenste ondersteuning *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

De belangrijkste factoren om makkelijker buiten les te geven, zijn: buitenlesmaterialen (57%) en voorbeeldlessen (46%). Een klein gedeelte (5%) vindt dat er voldoende faciliteiten/mogelijkheden zijn.

Buiten lesgeven *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

Bijna driekwart (74%) heeft in de afgelopen anderhalf jaar (schooljaar 2023-2024 en/of 2024-2025) weleens buiten les gegeven. Naarmate er meer leerlingen op school zijn, wordt er minder buiten lesgegeven. Bij een school met minder dan 200 leerlingen geeft 80% buiten les. Bij een school met meer dan 500 leerlingen is dat 62%. Uit analyse blijkt dat in steden minder buiten les wordt gegeven dan op het platteland.

Ook het schoolplein heeft invloed op de mate waarin buiten les wordt gegeven:

- Schoolplein: voor het overgrote deel versteend met eventueel één of enkele speeltoestellen: 67% van de leerkrachten geeft buiten les.
- Schoolplein: redelijk gevarieerd met behoorlijk wat groen, verschillende (natuurlijke) speelaanleidingen etc.: 77% van de leerkrachten geeft buiten les.
- Schoolplein: een natuurrijke en gezonde omgeving om te spelen, leren en bewegen: 80% van de leerkrachten geeft buiten les.

Van de leerkrachten die nu buiten geen lesgeven (26% van de leerkrachten) zou 42% dit wel willen doen. Er is met name nog (extra) animo in de onderbouw en middenbouw.

Nadere invulling buiten lesgeven *(gevraagd aan leerkrachten die buiten lesgeven)*

Als redenen om buiten les te geven worden beweging (84%) en afwisseling (76%) het meeste genoemd. Leerkrachten zien als nadelen met name het gedoe om het te organiseren (49%) en de hoeveelheid tijd die het kost (43%). Met name rekenen (77%), taal (65%), natuuronderwijs (63%) en bewegingsonderwijs (57%) worden buiten behandeld als lesstof.

Leerkrachten die weleens buiten lesgeven, gaan over gemiddeld 20,2 naar buiten. De gemiddelde tijd die buiten wordt doorgebracht, is gemiddeld 33,7 minuten.

Ruim de helft (58%) van de leerkrachten die nu al buiten lesgeven, zou wel vaker les willen geven. Een klein gedeelte (8%) wil niet vaker buiten lesgeven.

Circa twee derde krijgt geen hulp van externe personen bij buiten lesgeven. Als er hulp is dan komt deze het vaakst van ouders (15%). Iets meer dan de helft (55%) heeft behoefte aan meer hulp van externe personen of organisaties. Het gaat dan met name om hulp van vrijwilligers van IVN (34%) en andere natuurorganisaties (29%).

Gebruik en indeling schoolplein *(gevraagd aan alle leerkrachten)*

Het schoolplein wordt het meest gebruikt voor spelen (98% gebruikt het schoolplein hiervoor dagelijks) en bewegen (86% gebruikt het hiervoor dagelijks). Het gebruik van het schoolplein voor sporten (18%) en leren (6%) is nog steeds een stuk minder.

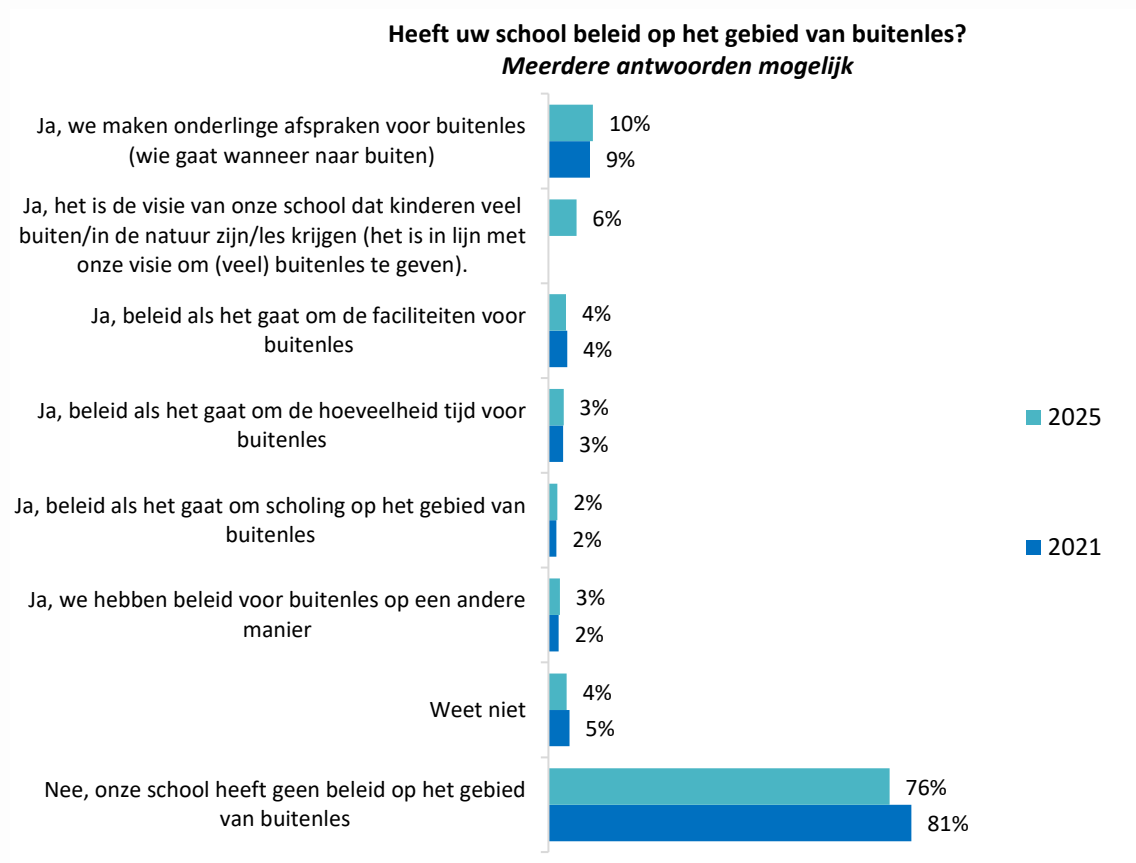
Van de leerkrachten geeft 38% aan dat hun schoolplein redelijk gevarieerd is met groen en speelmogelijkheden. Hetzelfde percentage vindt dat hun schoolplein voor het overgrote deel versteend is. Bijna een derde van de leerlingen (30%) komt op het schoolplein dagelijks in contact met groen en natuur. Aan de andere kant komt toch nog 20% nooit in contact met groen op het schoolplein.

Ruim driekwart van de schoolpleinen (77%) is ook buiten schooltijd (gedeeltelijk) toegankelijk als speelplek voor de buurt.

4 RESULTATEN

4.1 Beleid buitenles

We hebben alle leerkrachten gevraagd naar het beleid op hun school als het gaat om buitenles. Bij driekwart van de scholen (76%) is er volgens de leerkrachten geen beleid als het gaat om buitenles. In 2018 gaf 88% aan dat er geen beleid was op hun school². Per saldo zien we wel dat scholen beetje bij beetje meer beleid hebben als het gaat om buitenles.

² Dit is een significante daling van het percentage scholen dat geen beleid heeft.

4.2 Verwachte leeropbrengsten en houding ten aanzien van buitenles

Een ruime meerderheid van de leerkrachten (93%) ziet leeropbrengsten op lange termijn als het gaat om de inzet van buitenles. Het meest genoemd worden: een betere concentratie (59%), de lesstof blijft beter hangen (54%) en het bevordert creatief denken (51%). Per saldo zijn er weinig verschillen met de vorige meting.

	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Leerlingen kunnen zich beter concentreren na een buitenles	65%	65%	63%	60%	58%	52%	52%	59%	57%
De lesstof blijft beter hangen	67%	57%	57%	49%	52%	51%	43%	54%	56%
Bevorderen van creatief denken bij leerlingen	59%	43%	46%	55%	54%	50%	47%	51%	53%
Leerlingen zitten lekkerder in hun vel	51%	53%	46%	54%	45%	47%	44%	49%	48%
Verbeteren van sociale omgang van leerlingen	41%	45%	50%	41%	38%	32%	35%	40%	38%
Ik verwacht nog andere leeropbrengsten	4%	6%	7%	4%	5%	5%	3%	5%	4%
Ik verwacht geen leeropbrengsten door de inzet van buitenles	2%	5%	7%	8%	7%	10%	13%	7%	8%

Opmerking: de bovenstaande gesloten vraag is in 2018 'open' gesteld. Een directe vergelijking is daarom niet mogelijk.

We hebben zeven stellingen voorgelegd aan de leerkrachten om hun houding ten aanzien van buitenles in kaart te brengen. In de onderstaande tabel zijn de percentages van “helemaal eens” en “eens” bij elkaar opgeteld. Uit de resultaten blijkt dat 76% een meerwaarde ziet in het buiten lesgeven. Dit is een significante daling ten opzichte van 2021. Over het algemeen staan leerkrachten van de lagere groepen (nog) iets positiever tegenover buitenles.

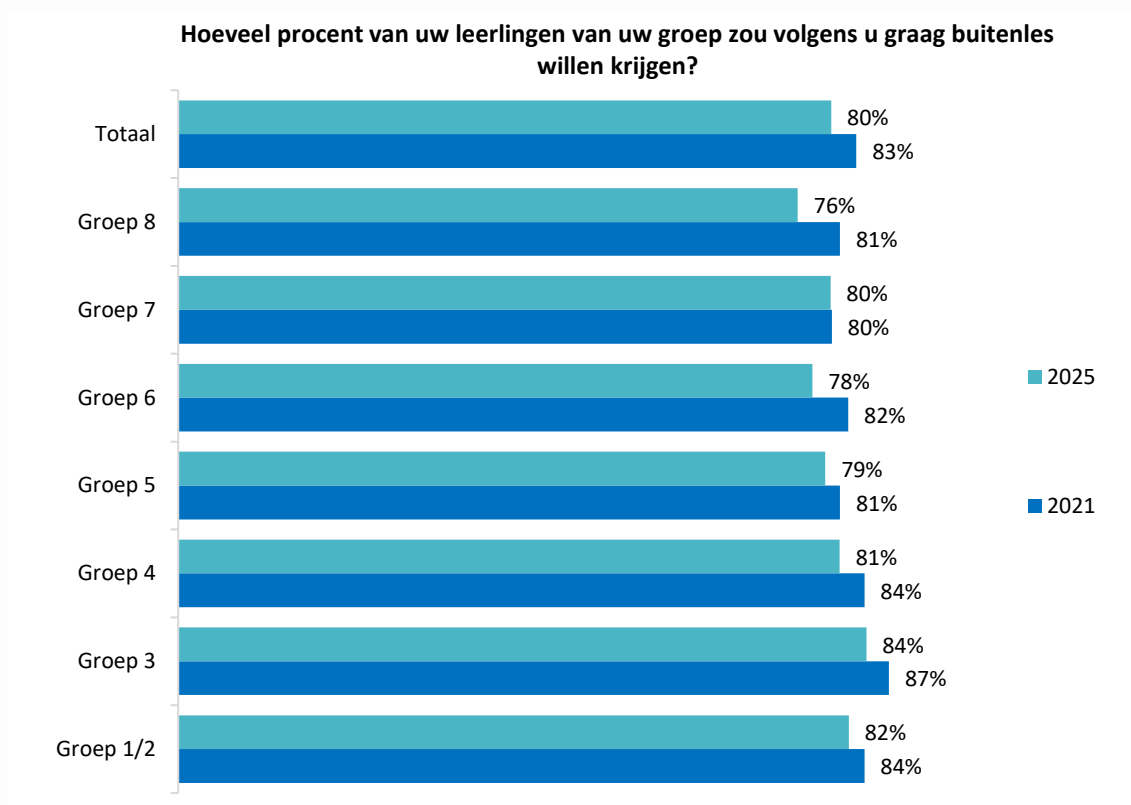
Houding Percentage (helemaal) mee eens	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021	Totaal 2018
Buitenles biedt meerwaarde ten opzichte van alleen binnen lesgeven	86%	79%	77%	75%	77%	69%	65%	76%	81%	75%
Ik heb behoefte aan (meer) suggesties voor buitenlessen in de huidige onderwijsmethoden	67%	75%	74%	70%	68%	66%	64%	69%	76%	71%
Ik denk dat het hebben van een groen schoolplein het makkelijker maakt voor mij om buitenles te geven	76%	64%	60%	68%	68%	65%	67%	67%	Niet onderzocht	
Ik wil meer mogelijkheden krijgen om buitenles te geven (denk aan tijd en ruimte)	56%	60%	62%	60%	57%	58%	48%	57%	61%	62%
Ik wil me (verder) ontwikkelen op het gebied van buitenles	54%	51%	55%	47%	46%	41%	45%	48%	56%	45%
Buitenles moet een verplicht vak worden op de lerarenopleiding (Pabo)	59%	48%	45%	45%	42%	34%	30%	43%	49%	42%
Ik vind het belangrijk dat buitenles standaard wordt opgenomen in het lesaanbod van basisscholen	60%	49%	41%	41%	37%	32%	29%	42%	49%	42%

Er is een significant verschil:

- Leerkrachten van een school met beleid op het gebied van buitenles geven vaker aan dat buitenles een meerwaarde biedt (89% met beleid tegenover 72% zonder beleid).

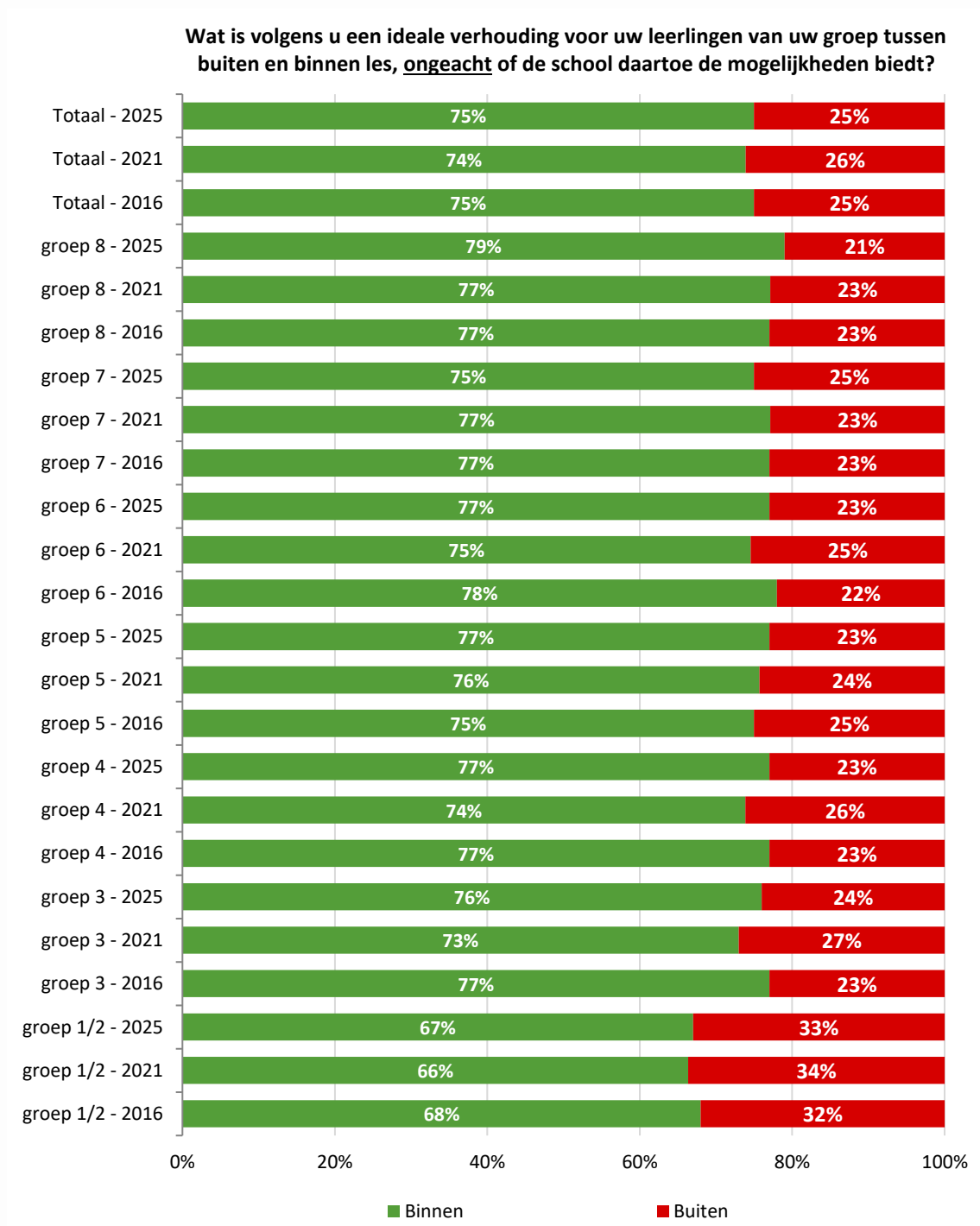
4.3 Voorkeur leerlingen

We hebben alle leerkrachten gevraagd hoeveel procent van hun leerlingen volgens hen graag buitenles zouden krijgen. Leerkrachten schatten in dat een zeer ruime meerderheid van 80% van de leerlingen graag buitenles wil krijgen. Over de hele linie is een lichte (niet significante) achteruitgang te zien.

De leerkrachten hebben de volgende toelichtingen gegeven: veel leerlingen vinden de afwisseling leuk en bijna alle leerlingen vinden het fijn om naar buiten te gaan.

Uit de onderstaande resultaten blijkt dat de ideale verhouding voor leerlingen (ingeschat door leerkrachten) tussen binnen en buiten les in vergelijking met de vorige metingen nauwelijks is gewijzigd. De ideale verhouding blijft driekwart binnen en een kwart buiten.

4.4 Voorkeur van leerkrachten en gewenste ondersteuning

We hebben alle leerkrachten naar hun voorkeur gevraagd als het gaat om zelf buiten lesgeven en de gewenste ondersteuning hierbij.

Als eerste hebben we gevraagd welke factoren het makkelijker voor ze zou maken om vaker of op een betere manier buiten les te geven. De belangrijkste factoren zijn: buitenlesmaterialen (57%) en voorbeeldlessen (46%). Een klein gedeelte (5%) vindt dat er voldoende faciliteiten/mogelijkheden zijn. Leerkrachten hebben (significant) vaker dan bij vorige metingen behoefte aan een geschikte buitenruimte.

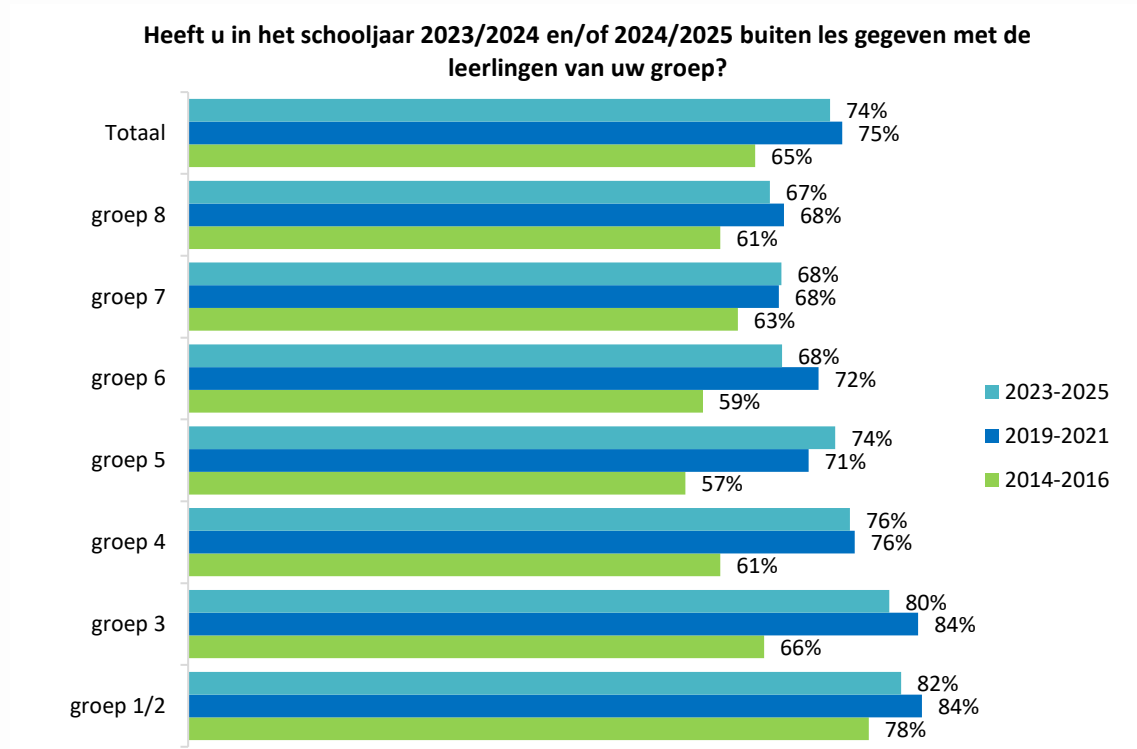
Makkelijker maken buitenlessen meer of beter te geven <i>Maximaal 3 antwoorden</i>	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021	Totaal 2018
Buitenlesmaterialen (denk aan klembord, kleding)	60%	63%	60%	59%	51%	50%	55%	57%	57%	57%
Voorbeeldlessen	47%	40%	48%	39%	45%	54%	46%	46%	56%	50%
Suggesties in onderwijsmethoden	28%	46%	44%	44%	41%	43%	45%	41%	49%	39%
Geschikte buitenruimte	38%	32%	30%	41%	37%	38%	41%	37%	28%	23%
Meer tijd	12%	30%	29%	35%	28%	32%	26%	27%	26%	27%
Extra ondersteuning (bijvoorbeeld ouders, onderwijsassistent, stagiaire)	37%	29%	23%	25%	29%	21%	17%	26%	24%	36%
Betere eigen vaardigheden om buitenles te geven	22%	20%	23%	18%	18%	19%	19%	20%	21%	n.v.t.
Schoolbeleid dat buitenles ondersteunt	10%	5%	7%	8%	7%	8%	11%	8%	9%	8%
Anders	2%	0%	2%	2%	3%	2%	0%	2%	2%	2%
Er zijn voldoende faciliteiten/mogelijkheden om buitenles te geven	7%	4%	5%	3%	6%	4%	4%	5%	4%	4%

Als het gaat om buiten lesgeven dan gaat de voorkeur uit naar kant-en-klare lessen. Bijna driekwart (74%) heeft een sterke of lichte voorkeur voor deze optie. Aan de andere kant geeft 19% er de voorkeur aan om zelf lessen te maken.

Voorkeur buiten lesgeven: kant-en-klare lessen of lessen die zelf worden gemaakt	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Een sterke voorkeur voor kant-en-klare lessen voor buiten les	16%	26%	28%	30%	31%	32%	35%	28%	26%
Een lichte voorkeur voor kant-en-klare lessen voor buiten les	48%	51%	44%	48%	45%	46%	43%	46%	47%
Een lichte voorkeur om zelf lessen te maken voor buiten les	19%	11%	16%	9%	16%	10%	10%	13%	15%
Een sterke voorkeur om zelf lessen te maken voor buiten les	10%	5%	6%	5%	2%	5%	6%	6%	7%
Geen voorkeur/weet niet	8%	7%	6%	8%	6%	7%	7%	7%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

4.5 Buiten lesgeven

We hebben gevraagd of leerkrachten in de afgelopen anderhalf jaar (schooljaar 2023-2024 en/of 2024-2025) weleens buiten les hebben gegeven. Ook in de onderzoeken van 2016 en 2021 hebben we dezelfde periode 'teruggekeken'. Beide eerdere onderzoeken zijn in dezelfde periode van het schooljaar uitgevoerd. De resultaten van de metingen zijn daarom betrouwbaar met elkaar te vergelijken. Uit de onderstaande resultaten blijkt dat er 'over de hele linie' vrijwel hetzelfde is als bij de vorige meting.

Hieronder staan de vergelijkingen met de eerdere metingen.

Nooit buitenles gegeven	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal
2025	18%		20%	24%	26%	32%	32%	33%	26%
2021	16%		26%	24%	29%	28%	32%	32%	25%
2018	17%	18%	22%	30%	36%	37%	40%	34%	29%
2016	22%		34%	39%	43%	41%	37%	39%	35%

Uit analyse blijkt dat leerkrachten op scholen waar wel beleid is op het gebied van buitenles, vaker ook feitelijk buiten lesgeven:

- School heeft wel beleid op het gebied van buitenles: 93% van de leerkrachten heeft in het schooljaar 2023/2024 en/of 2024/2025 buiten lesgegeven.
- School heeft geen beleid op het gebied van buitenles: 69% van de leerkrachten heeft in het schooljaar 2023/2024 en/of 2024/2025 buiten lesgegeven.

Verder blijkt dat naarmate er meer leerlingen zijn, er minder buiten les wordt gegeven. Bij een school met minder dan 200 leerlingen geeft 80% buiten les. Bij een school met meer dan 500 leerlingen is dat 62%.

Ook het schoolplein (zie paragraaf 'gebruik en indeling schoolplein') heeft invloed op de mate waarin buiten les wordt gegeven:

- Schoolplein: voor het overgrote deel versteend met eventueel één of enkele speeltoestellen: 67% geeft buiten les.
- Schoolplein: redelijk gevarieerd met behoorlijk wat groen, verschillende (natuurlijke) speelaanleidingen etc.: 77% geeft buiten les.
- Schoolplein: een natuurrijke en gezonde omgeving om te spelen, leren en bewegen: 80% geeft buiten les.

We hebben ook een analyse gemaakt naar de mate van de stedelijkheid (op een schaal van 1-5). In het onderstaande overzicht is duidelijk te zien dat in steden (1) minder buiten les wordt gegeven dan op het platteland (5)

Mate van stedelijkheid	Percentage dat buiten les geeft
1 – hoge mate van stedelijkheid	67%
2	74%
3	73%
4	74%
5 – lage mate van stedelijkheid	83%
Gemiddelde	74%

4.6 Geen inzet buitenles

Aan de leerkrachten die nu buiten geen lesgeven (26% van de leerkrachten; zie de resultaten op de vorige pagina) hebben we gevraagd of ze dat wel zouden willen doen. Iets meer dan vier op de tien van deze groep leerkrachten zou dit wel willen doen. Er is met name nog (extra) animo in de onderbouw.

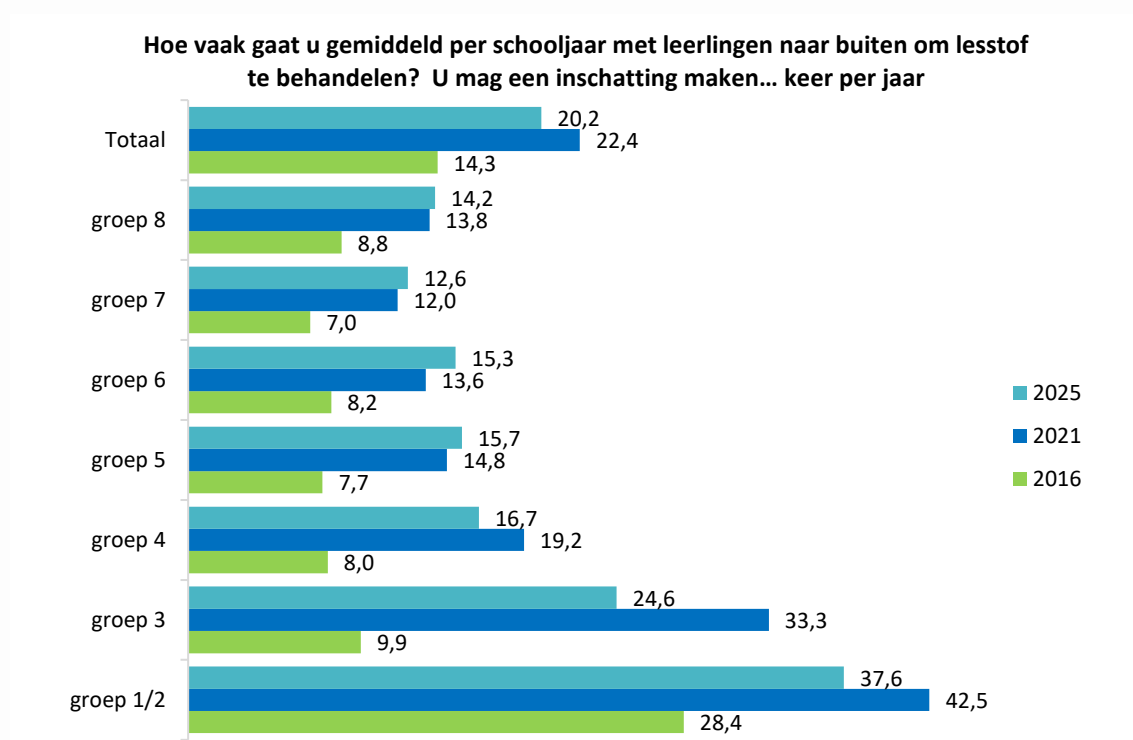
Intentie buitenles	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal
Ja	53%	50%	47%	42%	43%	36%	33%	42%
Misschien	42%	48%	37%	44%	49%	48%	44%	45%
Nee	2%	0%	12%	15%	7%	10%	21%	11%
Weet niet/geen mening	2%	2%	4%	0%	1%	7%	2%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De belangrijkste reden om toch buiten les te willen geven, zijn: omdat het een meerwaarde geeft of dat het leuk is. De belangrijkste redenen om te twijfelen zijn: afhankelijk van de tijd en of er een geschikte ruimte is. De belangrijkste redenen om geen buiten les te willen geven zijn: er worden geen voordelen en geen toevoegde waarde gezien door de leerkrachten.

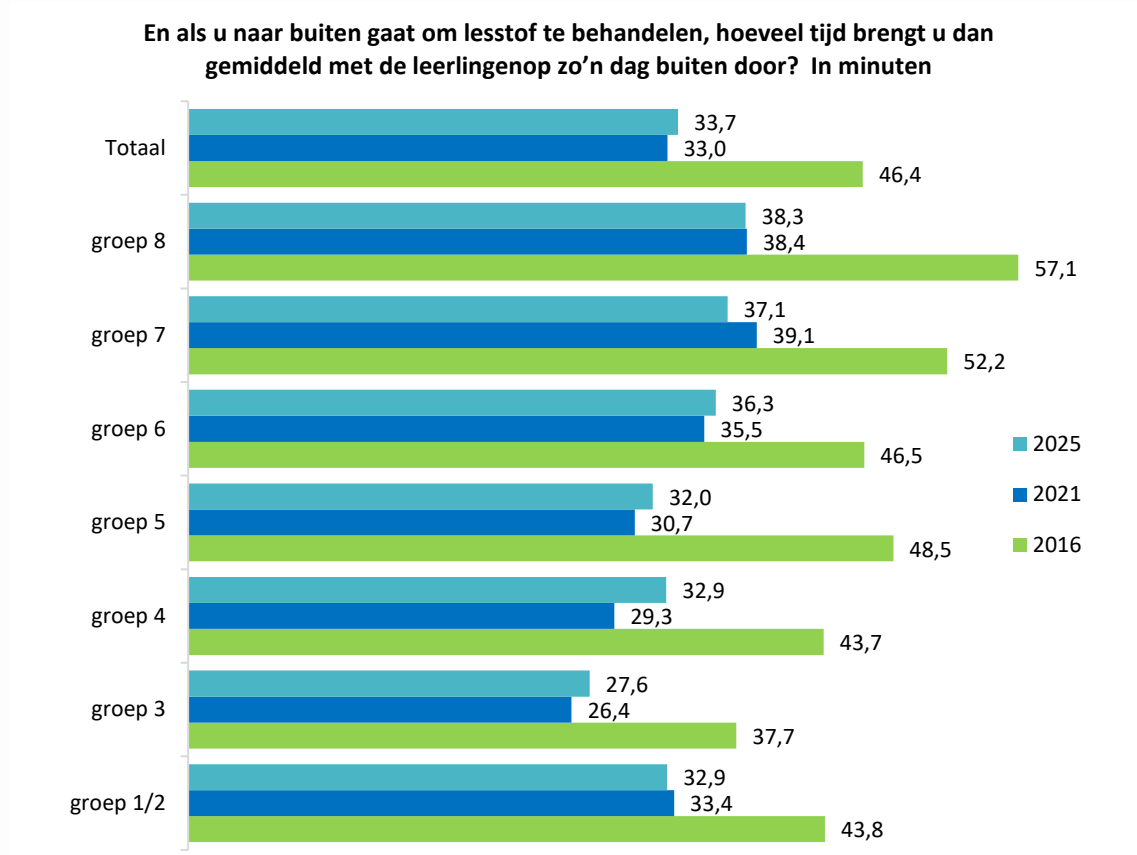
4.7 Nadere invulling buitenles

We hebben de **leerkrachten die in 2023-2024 en/of 2024-2025 weleens buiten les hebben gegeven** (74% van de leerkrachten; zie grafiek op pagina 12) een aantal (vervolg)vragen gesteld over de achtergrond en nadere invulling van hun buitenlessen. Alle vragen in deze paragraaf zijn dus beantwoord door deze groep leerkrachten.

Aan de leerkrachten die naar buitengaan om lesstof te behandelen, hebben we gevraagd naar de frequentie en het aantal minuten dat ze naar buitengaan. Uit de resultaten blijkt dat leerkrachten die weleens buiten lesgeven over het algemeen iets minder vaak naar buiten gaan om lesstof te behandelen (een daling van 22,4 naar 20,2 per jaar).

De gemiddelde tijd die buiten wordt doorgebracht, is met 33,7 minuten vrijwel gelijk aan de vorige meting.

In het onderstaande overzicht staat het percentage buitenles in vergelijking met het totaal aantal lesuren. Gemiddeld wordt ruim 1% van de lessen buiten gegeven.

% buitenles in vergelijking met alle uren	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal
2025	2,6%	1,3%	0,9%	0,8%	1,0%	0,7%	0,9%	1,2%
2021	2,5%	1,6%	1,0%	0,8%	0,9%	0,8%	0,9%	1,3%
2016	1,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,5%

We hebben gevraagd naar de redenen om buiten les te geven. Beweging (84%) en afwisseling (76%) worden het meeste genoemd. De verschillen met de vorige meting zijn beperkt.

Redenen buitenles	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Kinderen zijn actief bezig/beweging	88%	89%	88%	81%	83%	83%	79%	84%	81%
Voor de afwisseling	65%	74%	80%	76%	75%	82%	80%	76%	75%
Frisse lucht	68%	62%	60%	69%	66%	74%	69%	67%	68%
Spelenderwijs leren	79%	82%	73%	63%	57%	47%	44%	64%	67%
Gezond	52%	41%	45%	46%	43%	57%	48%	48%	54%
Het past bij een onderwerp	51%	34%	41%	45%	46%	43%	48%	44%	51%
Lesstof blijft beter hangen	39%	41%	43%	37%	32%	36%	23%	36%	43%
Van het weer genieten	24%	27%	26%	31%	29%	41%	34%	30%	37%
Kinderen ontdekken dingen dan beter	45%	21%	29%	18%	24%	23%	16%	26%	32%
Het is beleid op onze school	3%	3%	5%	3%	4%	6%	4%	4%	4%
Anders	0%	2%	3%	3%	2%	1%	2%	2%	2%

Deze meting hebben voor het eerst gevraagd welke nadelen leerkrachten ervaren die buiten les geven. Leerkrachten zien met name twee nadelen: het is een gedoe om te organiseren (49%) en het kost veel tijd (42%). Aan de andere kant ervaart 17% geen nadelen aan het buiten lesgeven.

Nadelen buitenles	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025
Het is een gedoe om te organiseren	39%	52%	52%	53%	55%	50%	48%	49%
Kost veel tijd	25%	40%	51%	54%	48%	44%	41%	43%
Een deel van de leerlingen vindt het niet leuk	11%	2%	9%	9%	12%	8%	13%	9%
Kinderen zijn snel afgeleid	6%	6%	5%	4%	6%	3%	8%	5%
Afhankelijk van het weer	6%	4%	3%	4%	4%	4%	1%	4%
Ruimte beperkt	2%	3%	3%	4%	3%	2%	4%	3%
Anders	12%	8%	8%	11%	10%	15%	14%	11%
Ik ervaar geen nadelen aan het buiten lesgeven	29%	19%	14%	10%	14%	15%	15%	17%

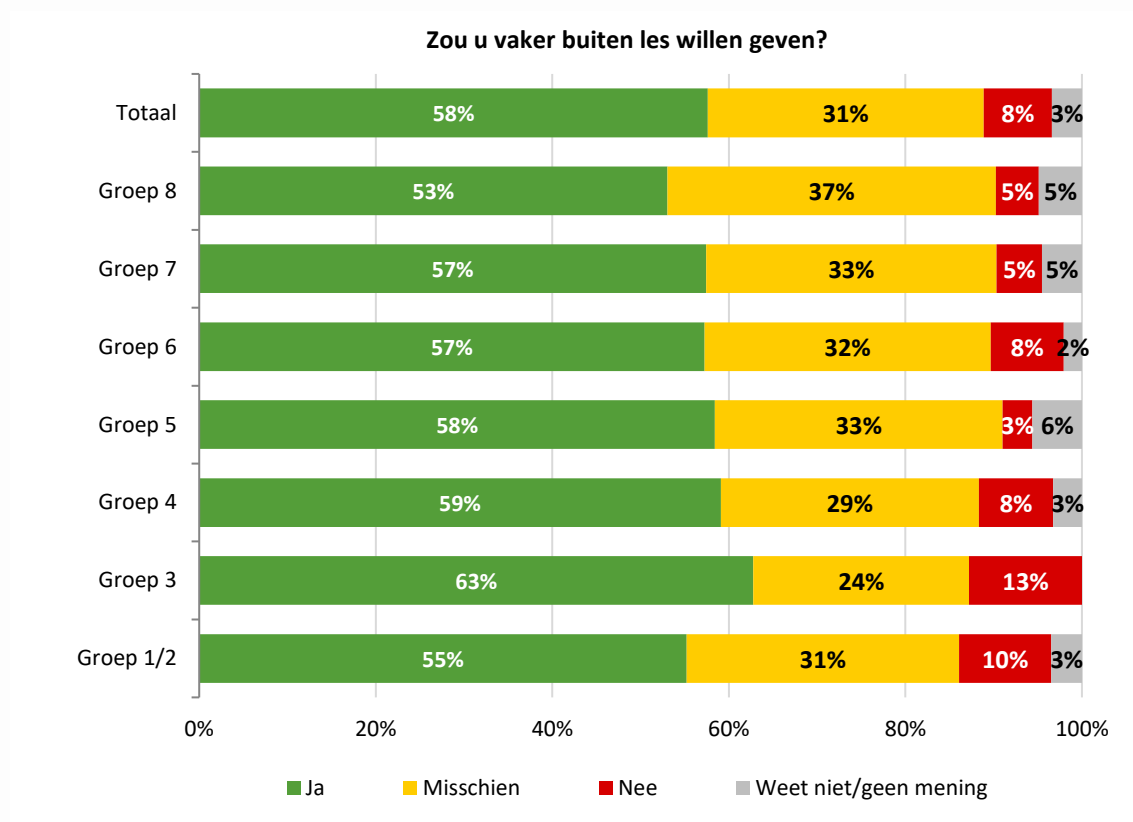
We hebben vervolgens gevraagd welke lesstof buiten wordt behandeld. Met name rekenen (77%), taal (65%), natuuronderwijs (63%) en bewegingsonderwijs (57%) worden behandeld als lesstof. Uit de onderstaande resultaten blijkt dat vooral taal en natuuronderwijs iets vaker worden behandeld.

Lesstof	Groep 1/2			Groep 3			Groep 4			Groep 5			Groep 6			Groep 7			Groep 8			Totaal		
	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016	2025	2021	2016
Rekenen	85%	82%	50%	88%	91%	36%	79%	81%	32%	74%	67%	34%	72%	61%	28%	73%	64%	26%	65%	63%	28%	77%	74%	36%
Taal	64%	51%	28%	75%	82%	15%	70%	58%	7%	60%	55%	4%	63%	51%	8%	61%	46%	8%	62%	50%	5%	65%	57%	14%
Natuur- onderwijs	79%	78%	82%	52%	43%	67%	58%	53%	74%	61%	57%	68%	68%	58%	71%	61%	55%	61%	60%	53%	70%	63%	57%	73%
Bewegings- onderwijs	77%	79%	78%	51%	61%	71%	49%	66%	67%	53%	56%	65%	50%	66%	65%	54%	60%	71%	61%	67%	67%	57%	65%	71%
Beeldende/ kunstzinnige vorming	27%	26%	16%	14%	20%	22%	23%	16%	27%	22%	18%	26%	26%	24%	31%	31%	33%	31%	29%	25%	35%	24%	23%	25%
Aardrijkskunde	5%	6%	7%	3%	1%	5%	7%	8%	7%	14%	19%	15%	17%	15%	9%	14%	21%	9%	12%	10%	17%	10%	11%	9%
Geschiedenis	2%	2%	1%	2%	2%	5%	3%	3%	2%	10%	9%	7%	8%	8%	11%	14%	9%	14%	12%	10%	18%	7%	6%	7%
Muziek	14%	13%	19%	4%	6%	5%	3%	3%	3%	2%	4%	3%	5%	4%	5%	4%	5%	3%	4%	6%	5%	5%	6%	9%
Engels	3%	0%	0%	2%	2%	1%	3%	4%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	1%	4%	3%	3%	2%	6%	1%	2%	3%	1%
Levens- beschouwing	2%	2%	2%	2%	1%	2%	1%	2%	3%	1%	2%	3%	1%	3%	1%	3%	2%	3%	1%	0%	1%	2%	2%	1%
Anders	6%	7%	20%	13%	10%	28%	15%	20%	25%	12%	11%	15%	13%	11%	33%	17%	11%	20%	9%	11%	23%	12%	11%	23%

Voor de lesstof die buiten wordt behandeld hebben we vervolgens de vraag voorgelegd hoe groot het effect hiervan is ten opzichte van het binnen behandelen van de lesstof. Hierbij is de volgende schaal gebruikt: *1 staat voor 'helemaal geen effect' en 5 staat voor 'heeft een groot positief' effect*. In het onderstaande overzicht is het gemiddelde weergegeven (op een schaal van 1 tot en met 5) per groep (met minimaal 20 leerkrachten die hierop antwoorden hebben gegeven). Het grootste effect is er te zien bij natuuronderwijs (4,3) en bewegingsonderwijs (4,0).

Effect buitenles (schaal van 1 – 5)	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Natuuronderwijs	4,4	4,2	4,2	4,1	4,2	4,3	4,2	4,3	4,2
Bewegingsonderwijs	4,3	3,9	3,8	3,9	3,8	4,1	3,9	4,0	4,0
Aardrijkskunde	<i>Te beperkt om te rapporteren</i>			3,6	3,7	4,2	4,1	3,9	3,9
Geschiedenis	<i>Te beperkt om te rapporteren</i>					4,0	4,0	3,8	3,9
Beeldende/kunstzinnige vorming	3,7	3,9	3,9	3,4	3,7	3,8	3,4	3,7	3,7
Rekenen	3,8	3,7	3,4	3,5	3,5	3,4	3,4	3,6	3,8
Muziek	3,8	<i>Te beperkt om te rapporteren</i>						3,5	3,7
Taal	3,8	3,7	3,5	3,3	3,3	3,3	3,2	3,5	3,6

Ruim de helft van de leerkrachten die nu al buiten lesgeven, zou wel vaker les willen geven. Een klein gedeelte (8%) wil niet vaker buiten lesgeven.

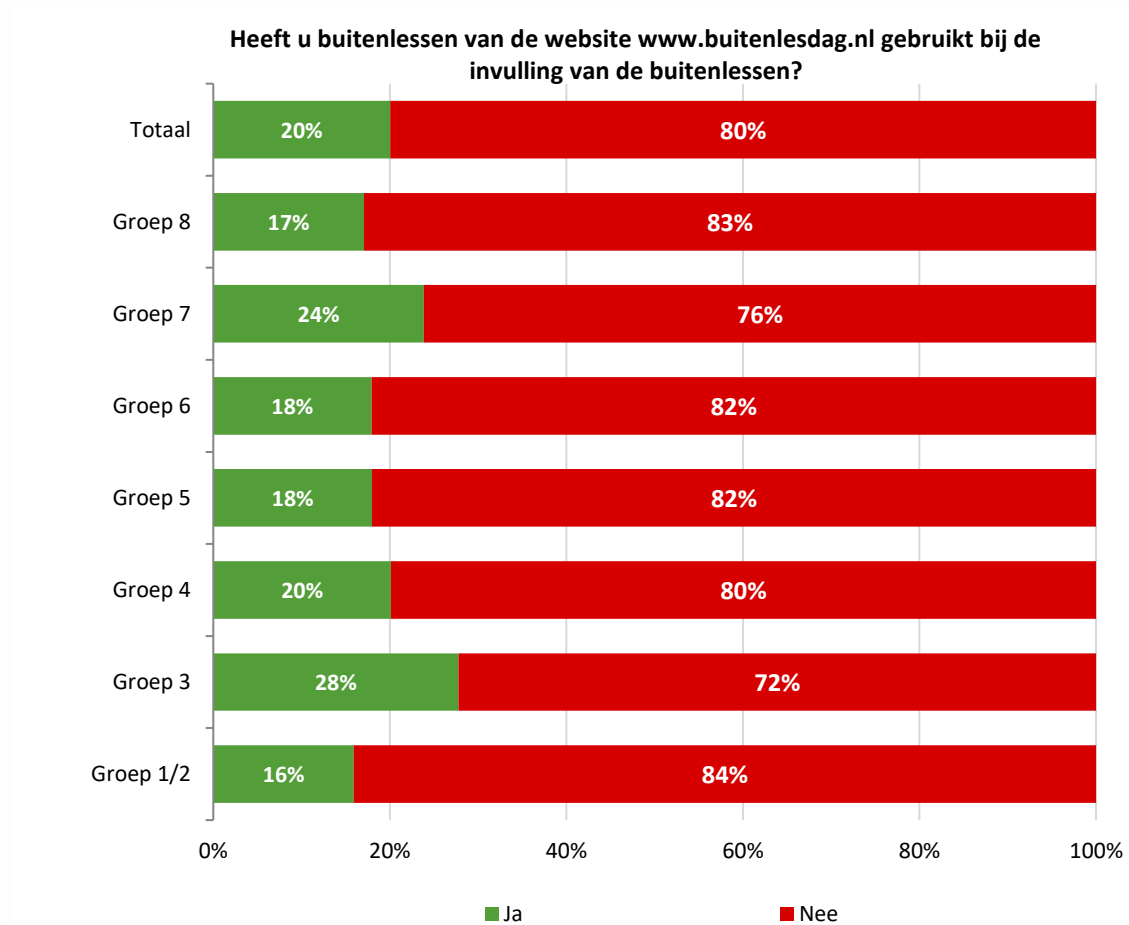
De belangrijkste redenen om (nog) meer buiten les te willen geven zijn: bewegen is goed, het heeft een meerwaarde, stof blijft beter hangen en leerlingen vinden het leuk. De belangrijkste reden om niet vaker buiten les te willen geven is dat er al veel buiten les wordt gegeven.

Een ruime meerderheid (90%) van de leerkrachten die buiten lesgeven, bedenkt zelf weleens buitenlessen. Een binnenles wordt hierbij het meest als basis gebruikt.

Bedenken buitenlessen	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025	Totaal 2021
Ja, op basis van de binnenles	42%	51%	46%	55%	56%	45%	47%	49%	43%
Ja, ik bedenk dit helemaal zelf	47%	39%	35%	34%	29%	33%	32%	36%	45%
Ja, op basis van voorbeeldlessen	32%	37%	34%	34%	30%	27%	26%	32%	45%
Ja, op basis van iets anders	6%	8%	8%	7%	6%	6%	6%	7%	9%
Nee	7%	5%	9%	10%	12%	17%	10%	10%	7%

De leerkrachten hebben de volgende tips gegeven wat zou kunnen helpen om vaker zelf buitenlessen te bedenken: inspiratie/suggesties/ideeën en meer (voorbereidings)tijd.

Een vijfde van de leerkrachten die buitenlessen geeft, heeft hierbij gebruik gemaakt van de website www.buitenlesdag.nl.

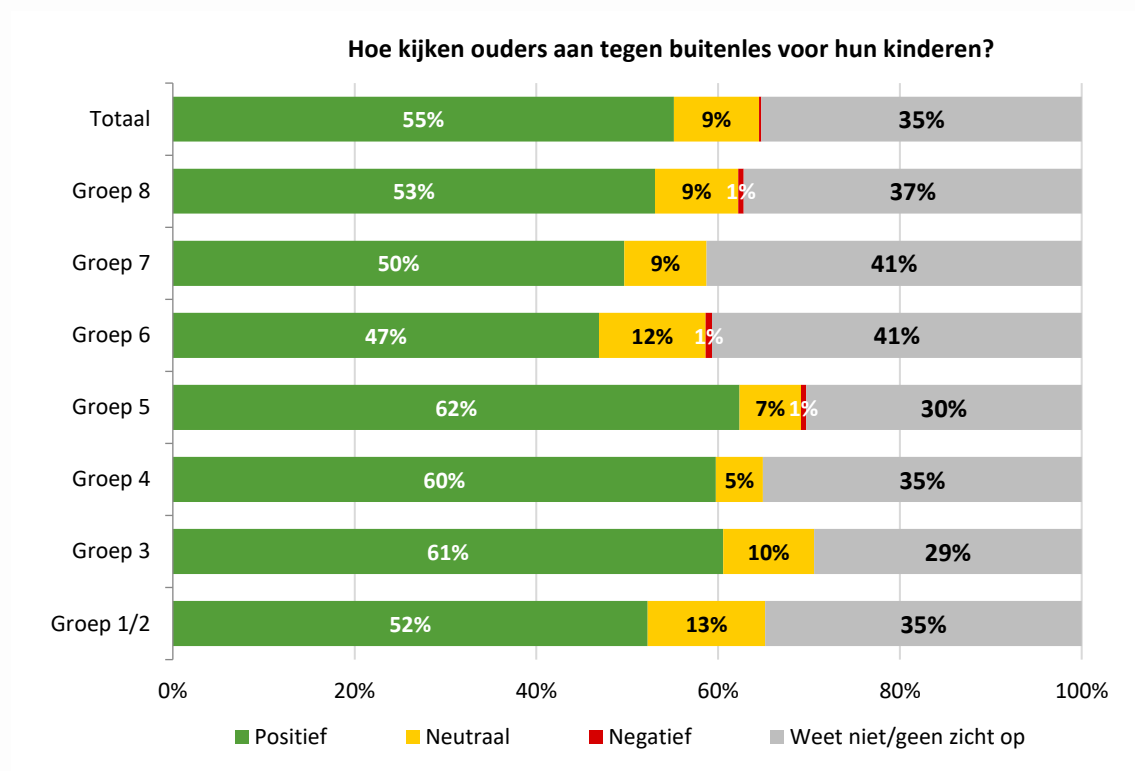
We hebben enkele nieuwe vragen over hulp van externe personen aan de leerkrachten voorgelegd die buiten les geven. Circa twee derde krijgt geen hulp van externe personen. Als er hulp is dan komt deze het vaakst van ouders (15%).

Hulp externe personen	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025
Ouders	23%	16%	8%	11%	16%	12%	15%	15%
Studenten	17%	12%	14%	10%	12%	12%	13%	13%
Vrijwilligers van IVN Natuureducatie	7%	9%	7%	8%	14%	14%	16%	11%
Vrijwilligers van andere natuurorganisaties	11%	5%	5%	9%	7%	15%	12%	9%
Gemeente	3%	2%	3%	2%	8%	6%	7%	4%
Buurtbewoners	1%	0%	0%	2%	2%	3%	2%	1%
Jongeren	0%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Anders	4%	1%	3%	5%	5%	4%	5%	4%
Ik krijg geen (extra) hulp van externe personen als het gaat om buitenles	61%	71%	75%	70%	63%	66%	60%	66%

We hebben ook gevraagd of ze (meer) hulp zouden willen hebben van externe personen of organisaties. Iets meer dan de helft (55%) heeft hier behoefte aan. Het gaat dan met name om hulp van vrijwilligers van IVN (34%) en andere natuurorganisaties (29%).

Extra/meer hulp externe personen	Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal 2025
Vrijwilligers van IVN Natuureducatie	40%	31%	31%	32%	31%	35%	35%	34%
Vrijwilligers van andere natuurorganisaties	33%	23%	27%	31%	25%	30%	32%	29%
Studenten	25%	24%	18%	19%	21%	18%	19%	21%
Ouders	21%	18%	15%	22%	21%	17%	18%	19%
Gemeente	13%	10%	12%	10%	17%	17%	18%	14%
Buurtbewoners	5%	7%	2%	8%	5%	6%	6%	6%
Jongeren	2%	3%	4%	2%	2%	4%	4%	3%
Anders	3%	1%	3%	8%	3%	5%	1%	4%
Ik heb geen behoefte aan extra hulp van externe personen als het gaat om buitenles	36%	49%	47%	40%	48%	49%	46%	45%

Tot slot hebben we aan de leerkrachten die buiten lesgeven, gevraagd hoe ouders van kinderen hier tegenaan kijken. Voor zover leerkrachten daar zicht op hebben schatten ze in dat ouders er positief tegenaan kijken. De meest gegeven toelichtingen zijn: kinderen vinden het leuk/zijn enthousiast en ouders vinden het belangrijk dat de kinderen beweging krijgen.

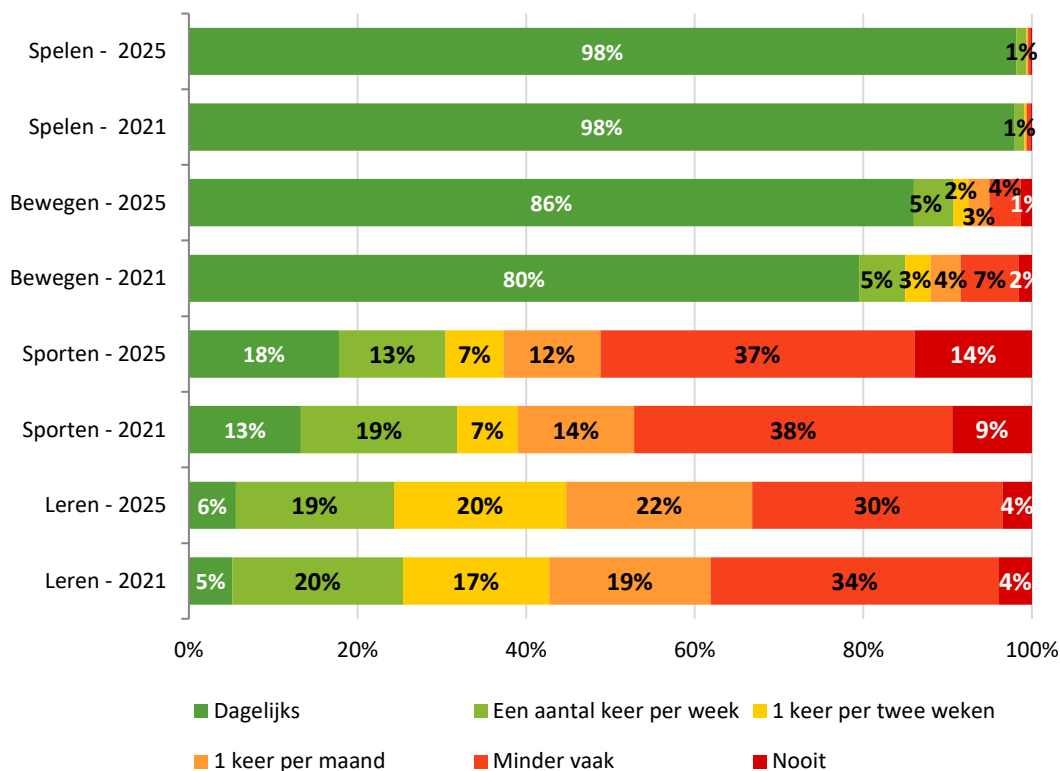

4.8 Gebruik en indeling schoolplein

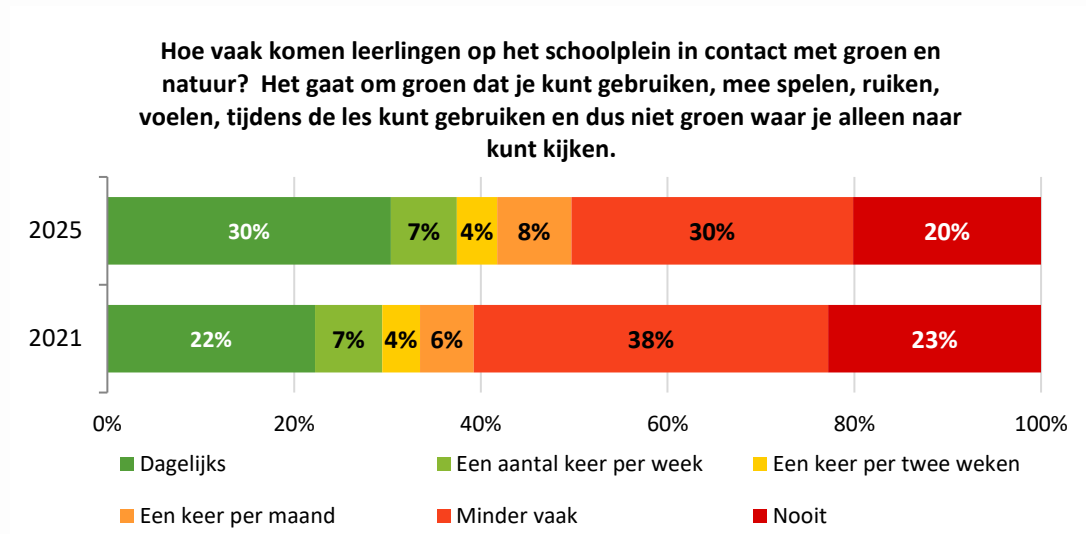
We hebben aan alle leerkrachten een aantal vragen gesteld over de inrichting en het gebruik van het schoolplein van de school. De vragen zijn gesteld op schoolniveau (en niet voor de groep waaraan ze het meeste lesgeven).

Als eerste hebben we gevraagd in hoeverre het schoolplein wordt gebruikt voor bepaalde activiteiten. Het schoolplein wordt het meest gebruikt voor spelen (98% gebruikt het schoolplein hiervoor dagelijks) en bewegen (86% gebruikt het hiervoor dagelijks; dit is een significante stijging ten opzichte van 2021). Het gebruik van het schoolplein voor sporten (18%; dit is een significante stijging ten opzichte van 2021) en leren (6%) is nog steeds een stuk minder.

Hoe vaak wordt het schoolplein gebruikt voor de onderstaande activiteiten?

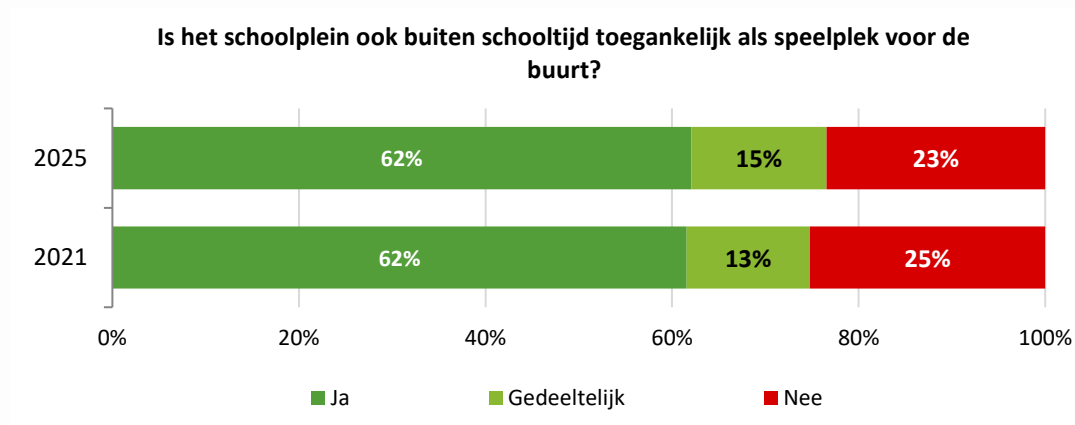
Bijna een derde van de leerlingen (30%) komt op het schoolplein dagelijks in contact met groen en natuur. Dit is een significante stijging ten opzichte van de vorige meting (in 2021 was het 22%). Aan de andere kant komt toch nog 20% nooit in contact met groen op het schoolplein.

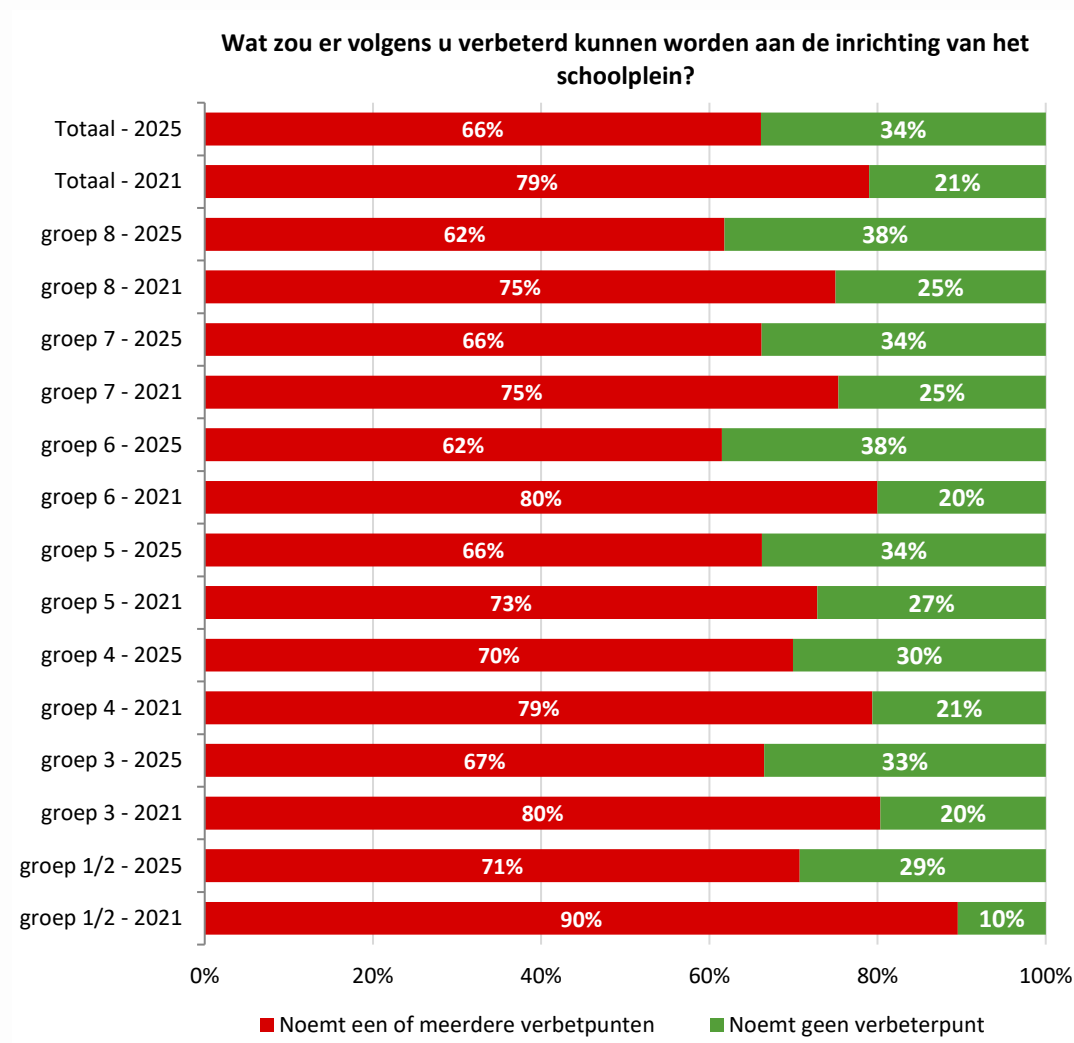
Er is een significant verschil:

- Leerlingen van een school met een bepaalde didactische achtergrond (montessori, dalton, etc.) komen op het schoolplein vaker dagelijks in contact met groen en natuur (39%).

Ruim driekwart van de schoolpleinen (77%) is ook buiten schooltijd (gedeeltelijk) toegankelijk als speelplek voor de buurt.

We hebben de leerkrachten gevraagd wat er volgens hen zou kunnen worden verbeterd aan de inrichting van het schoolplein. Circa twee derde leerkrachten noemt een of meerdere verbeterpunten. Dit is significant minder dan bij de vorige meting.

De belangrijkste verbeterpunten/toelichtingen die worden genoemd zijn: meer groen, meer gras, groter/meer ruimte, meerspeeltoestellen/speelmaterialen, minder tegels en meer schaduwplekken.

Tot slot hebben we gevraagd hoe het schoolplein het beste getypeerd kan worden. Deze vraag hebben we bij deze meting voor het eerst gesteld. Van de leerkrachten geeft 38% aan dat hun schoolplein redelijk gevarieerd is met groen en speelmogelijkheden. Hetzelfde percentage vindt dat hun schoolplein voor het overgrote deel versteend is.

5 BIJLAGE: RESPONSVERANTWOORDING EN BETROUWBAARHEID

Responsverantwoording

De gerealiseerde netto-respons van de leerkrachten is vergeleken met de populatie voor de vakantieregio. Omdat de verschillen tussen de verdeling van de populatie en het onderzoek zeer gering zijn, heeft er geen herweging plaatsgevonden. De resultaten zijn zodoende representatief voor de populatie als geheel.

Kenmerk	Populatie	Onderzoek
Vakantieregio		
Noord	40%	39%
Midden	30%	31%
Zuid	30%	30%

Kenmerk	Percentage
Groep waaraan het meeste les wordt gegeven	
Groep 1/2	15%
Groep 3	14%
Groep 4	13%
Groep 5	15%
Groep 6	13%
Groep 7	14%
Groep 8	15%
Opvoedkundige/didactische insteek	
Reguliere school	84%
Montessorischool	2%
Jenaplanschool	2%
Daltonschool	6%
Vrije school	0%
Anders	6%
Aantal leerlingen schoollocatie	
Gemiddelde	263 leerlingen

Betrouwbaarheid van de resultaten

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, hieronder een tabel met bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting dezelfde resultaten worden verkregen) en een populatie van circa $N = 150.000$ leerkrachten in Nederland.

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
750	3,6%	3,1%	2,1%
1.000	3,1%	2,7%	1,9%
1.250	2,8%	2,4%	1,7%
1.600 (de netto-respons van dit onderzoek)	2,4%	2,1%	1,5%
1.750	2,3%	2,0%	1,4%

Toelichting op de tabel

Voorbeeld: bij een netto-respons van $n = 1.600$ leerkrachten dient er bij een uitkomst van bijvoorbeeld '75% is positief over buitenles' en '25% niet' rekening mee te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen:

- Positief: 72,9% (75% -/- 2,1%) en 77,1% (75% + 2,1%).
- Niet positief: 22,9% (25% -/- 2,1%) en 27,1% (25% + 2,1%).